

GENERAL ELŻBI
zeum Pomorsk
ojskowej Straz
odmurna 93, 16. 03
spak@wp.pl; w.wz44
16 25 127; REGON 147002
KRS 00000 416
2 1090 1506 0000 0000 5002 0449



Lewandowski Henryk

50-006 Wroclaw

Toruń
AK-^{AK}

Lewandowski Henryk H. (1)
s. Andrzeja ps. „Wodnawel”

H: 452/1083 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Serafiński Henryk M.

J:W-452/1083 Pom.

Towarzystwo "AK" - "AKR"

I./1. Relacja *k. 1 s. 1-11*

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora *k. 1 s. 1-2*

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora *k. 1 s. 1*

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 7*

VI. Fotografie *brak*

- 1/1. Relacja - Lewandowski Henryk s. Andrzeja
1. - Relacja członka konspiracji, Wrocław 10.01.1992, rps odp.
k. 4 s. 4
 2. - Relacja członka konspiracji, Wrocław 10.01.1992, rps odp.
w 2 egz. k. 6 s. 5-10
 3. Biogram - relacja autorstwa
Henryka H. Lewandowskiego,
mpis k. 1 s. 11



50-006 Wrocław

Relacja ożenka konspiracyjnego

I Dane osobowe:

1. Lewandowski Henryk Maksym

2. ur. 18.11.1921 Gmülden

3. syn Andrzeja ur. 22.11.1890, matka Maria z d. Otylka

Ojciec jako robotnik pracował w Gmülden, brał udział w I wojnie światowej w armii pruskiej na froncie zachodnim. Po zakończeniu wojny, mając już czworo dzieci w roku 1920 wystąpił jako ochotnik do wojska polskiego, biorąc udział w wojnie anty-bolszewickiej. Po zakończeniu wojny pracował w Urzędzie Niemciskim w Gmülden, gdzie przez kilka lat był pracownikiem Zarządu Powstrzeżenia Niepokojów. Na przełomie lat 20/30 przechodził do Sejmiku Rzeczypospolitej Polski. W roku 1933 po likwidacji Urzędu Niemciskiego przeniósł się z rodziną do Torunia, gdzie pracuje w Urzędzie Wojewódzkim Wojew. Północnego i Ref. m. Polnych jako specjalista ds. przekładów. W latach 30. był członkiem Zarządu Chłopskiego Związku w Toruniu.

4. Adres: ul. Kłopotaja 14/2 m.5 50-006 Wrocław

II Dane środowiskowe

1. Wykształcenie wyższe: Wyższa Szkoła Ekonomiczna we Wrocławiu, dyplom ukończenia 1950 r.

2. W latach 1935-1939 Gimnazjum im. M. Kopernika (filia ul. Świerkowskiej) w Toruniu - zdał maturę. Klasę 3-tą Pomorskiej Szkoły Wyższej w Toruniu - ostatni stopień - Klasa Osi, ostatnia funkcja - zastępca.

III Udział w Kampanii Wewnętrznej i w bractwie, zgłoszenie na ochotnika jako żołnierza Pw. nie zostało przyjęte.

4 września 1933 ewakuacja wraz z Urzędem Woj. na wschód Polski,

- miejscowi obywatel Kowel. Zatrzymany ewaluacja we Wszechach
pod Normandą do kapitulacji Niemców. Październik 39 powrót
do Tomia.

II ziemie w Tomiu, ul. Stowczyńskiego 81 (chasyjanie Okunstr)
wraz z rodziną i ~~rodzicami~~ ^{rodzicami} rodzicami. ~~Do~~ Debatowanie 3 osobnej
rodziny niemieckiej z Henkera (zobaczycie) od 1943.

Lipiec 1940 - wczesien 1943 praca w Zakładzie Fotograficznym Niemca
Hermanna Spychalskiego w Tomiu, ul. Stowczyńskiego jako laborant.

Październik 1943 - styczeń 1945 Trzykrotnie organizacja samokształcenia "Unia" (kole
kolonowa) w Tomiu jako sekretarza.

V W październiku 1939 zorganizowana grupa 5-ciu kolegów kowelskiej
celen przedzia się na Węgry. To była dwadzieścia organizacja Przemysł,
gdzie cel innej grupy otrzymali informacje, że przejście
przez silnie obsadzoną granicę jest niemożliwe. Teren de Normandy
- był do marca 1940. Na skutek niepowodzenia umyślnie się
Niemcom przyjeżdżać do Tomia. Organizacja w marcu 1940 przez Gestapo
wraz z kolegą, Czesławem Chmuraśkiem pod zarzutem ~~członkostwa~~ ^{członkostwa}
internacjonalizmu Niemców na wschód Polski. Organizacja w formie III
w Tomiu. Skutek w tej samej sprawie byłoby wieloletnie do
sielickiej Gestapo przy ul. Rydzkiej, gdzie byłoby bestialstwo
torturowani i bicia. Na skutek niepowodzenia się zarzutów i drugiej
starania rodziców zwołaniu zastępcy, w lipcu 1940 z obowiązkiem
matydziesiątowiego podjęcia pracy i melioracji się co tydzień w sielickiej
Gestapo. Podjęto prace w Zakładzie Fotograficznym H. Spychalskiego.
W październiku 1943 na skutek samowolnych stawi Spychalskiego
stanę przed niemieckim komisją d/s t. Volkshilf. Wobec
mej stanowczej odmowy podjęcia tej Volkshilf, zastępcy matydziesiąt
zwołaniu z pracy i przekazy do Arbeitsamt, gdzie dostawał nakaz

wyjściu na relaty do Prasy. Dzięki intensywnym zabiegom udało mi się wyplacić ~~z~~ skierowanie do pracy w fabryce "Unica" w Toruniu.

W październiku 1943 wstąpiłem do Armii Krajowej na Wroclaw. Próbując ukrywać w miasteczku w Toruniu Lecha Staniewicz i obecności Henryka Jagodzińskiego - pseudonimem mi pamiętam. Otrzymałem przydział do komórki wywiadowczej, którą kierował Henryk Jagodziński.

Zadaniem moim było zbieranie informacji o wysiłkach funkcjonariuszy Gestapo, SS - wysłanie ich fotografii i innych szczegółów, a także organizowanie i agitacja do mojego sabotażu w zakładach przemysłu zbrojeniowego jak Fabryka Unica, Zakłady Amunicyjne (Kuntermaschinen) i t.p.

- w AK
- VI Bunt maj (stony wr. 1942 r) działający na terenie Aleksandra Łajarobiego szeregów nie znam, był aresztowany przed 3 maja 1946 r.
- VII Od lutego 1945 prowadzono szereg fotograficzny w Toruniu przy ul. Północnej nieoczekiwanie kontynuowano przewóz masy w Liceum Ogólnokształcącym im. St. Żeromskiego w Toruniu.

Pracowała AK w Toruniu nie ujawniła się i prowadziła działalność niepodległościową wydając prasę podziemną i współpracując i ujawniając antypełkając działaniom Urzędu Bezpieczeństwa i jego funkcjonariuszy.

8. W październiku 1945 r. wraz z innymi się członkami AK aresztowałem aresztowany przez UB i osadzony najpierw w areszcie przy ul. Huby a następnie w sekcji więziennej "Okrąglik".

Po 8-mi miesiącach skazano jako pierwszą grupę z około 80-ciu aresztowanych w śledztwie M osiłek strasząc przed szelą więzienia.

Wyrok w sprawie Sędzi Najwyższego w Bydgoszczy na sesji wywiadowczej w Toruniu z dnia 29.06.46 sygn. R/14/46 skazany aresztowałem na 2 lata więzienia. Tuż po wyroku aresztowałem

przetrasportowani (w wagonach bydlęcych) do więzienia w Wronkach.
O fakcie w tym więzieniu nie będę episywał, gdyż istnieje wiele publikacji na temat historii murmurów gdzie tam istniały.

Nie pamiętam tylko, że przez kilka miesięcy dzieląc celę m. in. z
2 p. Stefanem Wielkim (nie żyje) przewodzącym o. ce. prokuratorem Sądu
Apelacyjnego w Wilnie; wspomniany człowiek wielkim patriotą. Znamy
z procesów komunistów w Wilnie, o nim wspomina w swoich książkach
J. Turowski.

Na mocy amnestii zostaje zwolniony z więzienia 03.03.1947

Po odbyciu roku i pół kary w więzieniu w Warszawie i wyjechał do
w. c. w. 1947 w Toruń. Następnie wyjechał do Wrocławia, gdzie
pracuje w różnych instytucjach (zwłaszcza często je wyskakuje informacji o nim
stacjami) rozpoczął studia najpierw na Politechnice Wrocławskiej
a następnie w Wyższej Szkole Ekonomicznej, której dyplom ukończenia
otrzymał w 1950 r. Od roku 1982 jest na emeryturze.

W marcu 1983 wspólnie z porażonymi alchemikami przystąpiliśmy do
organizowania Związku Żołnierzy AK terenów Dolnego Śląska. Pierwsze organizacyjne
zebranie odbyło się w moim mieszkaniu, na którym wybraliśmy tymczasowy Zarząd.
W tym czasie aktywnie włączaliśmy się do pracy i o pracę kilka miesięcy t.j. do grudnia
89 zorganizowaliśmy już około 200 członków. Z uwagi na stan zdrowia ograniczyłem
swoją działalność do domowej pracy w komisji ds. sprawnień karnych i kłopotach.

1992-01-06

J. Lewandowski

PS. Jestem w posiadaniu zdjęcia fotograficznego z napisem (wyłożonego
przez współtowarzysza celi) obramującego portret w celu koleżeń przed rozprawą sądową.
Jeżeli Archiwum jest nim zainteresowane to może je przyjąć do wykazowania.

10/1-1992

J. Lewandowski

Relacja członka konspiracjiI. Dane osobowe

1. Lewandowski Henryk Maksym
2. ur.18.11.1921 Grudziądz
3. syn Andrzeja ur.22.11.1890, matka Marianna z d.Otręba. Ojciec jako robotnik pracował w Grudziądzu, brał udział w I wojnie światowej w armii pruskiej na froncie wschodnim. Po zakończonej wojnie, mając już czworo dzieci w roku 1920 wstąpił jako ochotnik do wojska polskiego, biorąc udział w wojnie antybolszewickiej. Po zakończonej wojnie pracował w Urzędzie Ziemskim w Grudziądzu, gdzie przez kilka lat był prezesem Związku Powstańców i Wojaków. Na przełomie lat 20)30 kandydował do Sejmu Rzeczypospolitej Polski. W roku 1933 po likwidacji Urzędu Ziemskiego przenosi się z rodziną do Torunia, gdzie pracuje w Urzędzie Wojewódzkim Wydz. Rolnictwa i Reform Rolnych, jako specjalista ds parcelacji. W latach 30-tych odznaczony zostaje dwukrotnie srebrnym krzyżem zasługi.

II. Dane środowiskowe

1. Wykształcenie wyższe - Wyższa Szkoła Ekonomiczna we Wrocławiu, dyplom ukończenia 1950r.
2. W latach 1935-1939 Gimnazjum im. M. Kopernika (filia ul. Sienkiewicza w Toruniu - mała matura. Harcerz 9-tej Pomorskiej Drużyny Harcerskiej, ostatni stopień - Harcerz Orli, ostatnia funkcja - zastępowy.

III. Udziału w Kampanii Wrześniowej nie brałem, zgłoszenie na ochotnika jako żołnierza PW nie zostało przyjęte. 4 września 1939 ewakuacja wraz z Urzędem Woj. na wschód Polski, miejscowość docelowa Kowel. Zatrzymana ewakuacja we Włochach pod Warszawą po kapitulacji Warszawy. Październik 39r. powrót do Torunia.

IV. Zamieszkanie w Toruniu ul. Słowackiego 81 (okupacyjnie Ohm str) wraz z rodzicami i pięcioro rodzeństwa. Dokwaterowanie 3 osobowej rodziny niemieckiej z Hamburga (zbombardowani) rok 1943. Lipiec 1940 - wrzesień 1943 praca w Zakładzie Fotograficznym Niemca Hermana Spsychalskiego w Toruniu, ul. Strumykowa jako laborant. Październik 1943 - styczeń 1945 Fabryka części samolotowych "Union" (hala balonowa) w Toruniu jako robotnik.

V. W październiku 1939 zorganizowałem grupę 5-ciu kolegów harcerzy celem przedarcia się na Węgry. Po kilku dniach osiągnęliśmy Przemyśl, gdzie od innej grupy otrzymaliśmy informację, że przejście przez silnie obstawioną granicę jest niemożliwe. Powrót do Warszawy - pobyt do marca 1940 r. Na skutek niemożliwości urzędzenia się w Warszawie przyjazd do Torunia. Aresztowany w marcu 1940r. przez Gestapo wraz z kolegą Czesławem Murawskim pod zarzutem eskortowania internowanych Niemców na Wschód Polski. Osadzony w forcie VII w Toruniu. Skutych w kajdany przewożeni byliśmy wielokrotnie do siedziby Gestapo przy ul. Bydgoskiej, gdzie byliśmy bestialsko torturowani i bici. Na skutek niepotwierdzenia się zarzutów i dużej staranności rodziców

zwolnieni zostaliśmy w lipcu 1940 z obowiązkiem natychmiastowego podjęcia pracy i meldowania się co tydzień w siedzibie Gestapo. Podjąłem pracę w Zakładzie Fotograficznym H. Spychalskiego. W październiku 1943 na skutek samowolnych starań Spychalskiego stanąłem przed niemiecką komisją d/s tzw. Volkslisty. Wobec mojej stanowczej odmowy przyjęcia tej Volkslisty, zostałem natychmiast zwolniony z pracy i przekazany do Arbeitsamtu, gdzie dostałem nakaz wyjazdu na roboty do Rzeszy. Dzięki intensywnym zabiegom udało mi się uzyskać skierowanie do pracy w fabryce "Union" w Toruniu.

W październiku 1943 wstąpiłem do Armii Krajowej we Wrocławiu. Przysięgę odbierał w moim mieszkaniu w Toruniu Lech Stankiewicz w obecności Henryka Jagodzińskiego - pseudonimów nie pamiętam. Otrzymałem przydział do komórki wywiadowczej, którą kierował Henryk Jagodziński.

Zadaniem moim było zbieranie informacji o wysokich funkcjonariuszach Gestapo SS - uzyskanie ich fotografii i innych szczegółów, a także organizowanie i agitacje do małego sabotażu w zakładach przemysłu zbrojeniowego jak Fabryka Union, Zakłady Amunicyjne/Munitonanshitt/ itp.

VI. Brat mój /starszy/ur.1912r/ działał w AK na terenie Aleksandrowa Kujawskiego, szczegółów nie znam, był aresztowany przed 3 maja 1946r.

VII. Od lutego 1945r. prowadziłem Zakład Fotograficzny w Toruniu przy ul. Różanej, równocześnie kontynuowałem przerwana naukę w Liceum Ogólnokształcącym im. St. Żeromskiego w Toruniu.

Placówka AK w Toruniu nie ujawniła się i prowadziła działalność niepodległościową wydając prasę podziemną i rozpracowując i ujawniając antypolskie działania Urzędu Bezpieczeństwa i jego funkcjonariuszy.

W październiku 1945r. wraz z większością członków AK zostałem aresztowany przez UB i osadzony najpierw w areszcie przy ul. Wały a następnie we więzieniu "Okraglak".

Po 8-miu miesiącach śledztwa jako pierwsza prupa z około 80-ciu aresztowanych w składzie 11 osób stanęliśmy przed Sądem Wojskowym. Wyrokiem Rejonowego Sądu Wojskowego w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Toruniu z dnia 29.06.46r. syg.R/14/46 skazany zostałem na 2 lata więzienia. Tuż po wyroku zostaliśmy przetransportowani /w wagonach bydłęcych/ do więzienia we Wronkach. O pobycie w tym więzieniu nie będę opisywał, gdyż istnieje wiele publikacji na okoliczność warunków jakie tam istniały.

Wspomnę tylko, że jeszcze kilka miesięcy dzieliłem celę m. innymi z p. Stefanem Wolskim /nie żyje/ przedwojennym v-ce prokuratorem Sądu Apelacyjnego w Winie, wspinałym człowiekiem, wielkim patriotą. Znanym z procesów komunistów w Winie, o nim wspomina w swoich książkach J. Putrament.

Na mocy amnestii zostałem zwolniony z więzienia 09.03.1947.

Po odzyskaniu wolności kontynuowałem naukę i uzyskałem maturę w czerwcu 1947r. w Toruniu. Następnie wyjechałem do Wrocławia, gdzie pracując w różnych instytucjach /zwalniany często po uzyskaniu informacji o moim skazaniu/ rozpocząłem studia na Politechnice Wrocławskiej a następnie w Wyższej Szkole Ekonomicznej, której dyplom ukończenia otrzymałem w 1950r. Od 1982 jestem na emeryturze. W marcu 1989r. wspólnie z poznanymi akowcami przystąpiliśmy do organizowania Związku Żołnierzy AK terenu Dolnego Śląska. Pierwsze organizacyjne zebranie odbyło się w moim mieszkaniu, na którym wyłoniliśmy tymczasowy Zarząd. Wszyscy aktywnie włączyliśmy się do pracy i w przeciągu kilku m-cy tj. do grudnia 89 zrzeczaliśmy

już około 2 tys. członków. Z uwagi na stan zdrowia ograniczyłem swoją działalność we władzach Związku do dorywczej pracy w komisji d/s uprawnień kombatanckich.

Podpis:

1992-01-06

H. Lewandowski

PS.

Jestem w posiadaniu zdjęcia fotograficznego z rysunku/wykonanego przez współtowarzysza celi/ obrazującego pobyt w celi kolegów przed rozprawą sądową. Jeżeli Archiwum jest nim zainteresowane to mogę je przesłać do wykorzystania.

10/I - 1992

Podpis:

H. Lewandowski



Relacja członka konspiracjiI. Dane osobowe

1. Lewandowski Henryk Maksym
2. ur. 18.11.1921 Grudziądz
3. syn Andrzeja ur. 22.11.1890, matka Marianna z d. Otręba. Ojciec jako robotnik pracował w Grudziądzu, brał udział w I wojnie światowej w armii pruskiej na froncie wschodnim. Po zakończonej wojnie, mając już czworo dzieci w roku 1920 wstąpił jako ochotnik do wojska polskiego, biorąc udział w wojnie antybolszewickiej. Po zakończonej wojnie pracował w Urzędzie Ziemi w Grudziądzu, gdzie przez kilka lat był prezesem Związku Powstańców i Wojsków. Na przełomie lat 20)30 kandydował do Sejmu Rzeczypospolitej Polski. W roku 1933 po likwidacji Urzędu Ziemi przenosi się z rodziną do Torunia, gdzie pracuje w Urzędzie Wojewódzkim Wydz. Rolnictwa i Reform Rolnych, jako specjalista ds. parcelacji. W latach 30-tych odznaczony zostaje dwukrotnie srebrnym krzyżem zasługi.

II. Dane środowiskowe

1. Wykształcenie wyższe - Wyższa Szkoła Ekonomiczna we Wrocławiu, dyplom ukończenia 1950r.
2. W latach 1935-1939 gimnazjum im. J. Kopernika (filia ul. Sienkiewicza) w Toruniu - mała matura. Harcerz C-tej Pomorskiej Drużyny Harcerskiej, ostatni stopień - Harcerz Orli, ostatnia funkcja - zastępowy.

III. Udziału w Kampanii Wrześniowej nie brałem, zgłoszenie na ochotnika jako żołnierza PW nie zostało przyjęte.
4 września 1939 ewakuacja wraz z Urzędem Woj. na wschód Polski, miejscowość docelowa Kowel. Zatrzymana ewakuacja we Włochach pod Warszawą po kapitulacji Warszawy. Październik 39r. powrót do Torunia.

IV. Zamieszkanie w Toruniu ul. Słowackiego 81 (okupacyjnie Ohm str) wraz z rodzicami i pięcioro rodzeństwa. Dokwaterowanie 3 osobowej rodziny niemieckiej z Hamburga (zbombardowani) rok 1943.
Lipiec 1940 - wrzesień 1943 praca w Zakładzie Fotograficznym Niemca Hermana Spychalskiego w Toruniu, ul. Strumykowa jako laborant.

Październik 1943 - styczeń 1945 Fabryka części samolotowych "Union" (hala balonowa) w Toruniu jako robotnik.

V. W październiku 1939 zorganizowałem grupę 5-ciu kolegów harcerzy celem przedarcia się na Węgry. Po kilku dniach osiągnęliśmy Przemyśl, gdzie od innej grupy otrzymaliśmy informację, że przejście przez silnie obstawioną granicę jest niemożliwe. Powrót do Warszawy - pobyt do marca 1940 r. Na skutek niemożliwości urzędzenia się w Warszawie przyjazd do Torunia. Aresztowany w marcu 1940r. przez Gestapo wraz z kolegą Czesławem Murawskim pod zarzutem eskortowania internowanych Niemców na Wschód Polski. Osadzony w forcie VII w Toruniu. Skutych w kajdany przewożeni byliśmy wielokrotnie do siedziby Gestapo przy ul. Bydgoskiej, gdzie byliśmy bestialsko torturowani i bici. Na skutek niepotwierdzenia się zarzutów i dużej staranności rodziców

zwolnieni zostaliśmy w lipcu 1940 z obowiązkiem natychmiastowego podjęcia pracy i meldowania się co tydzień w siedzibie Gestapo. Podjąłem pracę w Zakładzie Fotograficznym H. Spsychalskiego. W październiku 1943 na skutek samowolnych starań Spsychalskiego stanąłem przed niemiecką komisją d/s tzw. Volkslisty. Wobec mojej stanowczej odmowy przyjęcia tej Volkslisty, zostałem natychmiast zwolniony z pracy i przekazany do Arbeitsamtu, gdzie dostałem nakaz wyjazdu na roboty do Rzeszy. Dzięki intensywnym zabiegom udało mi się uzyskać skierowanie do pracy w fabryce "Union" w Toruniu.

W październiku 1943 wstąpiłem do Armii Krajowej we Wrocławiu. Przysięgę odbierałem w moim mieszkaniu w Toruniu Lech Stankiewicz w obecności Henryka Jagodzińskiego - pseudonimów nie pamiętam. Otrzymałem przydział do komórki wywiadowczej, którą kierował Henryk Jagodziński.

Zadaniem moim było zbieranie informacji o wysokich funkcjonariuszach Gestapo SS - uzyskanie ich fotografii i innych szczegółów, a także organizowanie i agitacje do małego sabotażu w zakładach przemysłu zbrojeniowego jak Fabryka Union, Zakłady Amunicyjne/Munitonanshitt/ itp.

VI. Brat mój /starszy/ur. 1912r/ działał w AK na terenie Aleksandrowa Kujawskiego, szczegółów nie znam, był aresztowany przed 3 maja 1946r.

VII. Od lutego 1945r. prowadziłem Zakład Fotograficzny w Toruniu przy ul. Różanej, równocześnie kontynuowałem przerwana naukę w Liceum Ogólnokształcącym im. St. Żeromskiego w Toruniu.

Placówka AK w Toruniu nie ujawniła się i prowadziła działalność niepodległościową wydając prasę podziemną i rozpracowując i ujawniając antypolskie działania Urzędu Bezpieczeństwa i jego funkcjonariuszy.

W październiku 1945r. wraz z większością członków AK zostałem aresztowany przez UB i osadzony najpierw w areszcie przy ul. Wały a następnie we więzieniu "Okraglak".

Po 8-miu miesiącach śledztwa jako pierwsza grupa z około 80-ciu aresztowanych w składzie 11 osób stanęliśmy przed Sądem Wojskowym. Wyrokiem Rejonowego Sądu Wojskowego w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Toruniu z dnia 29.06.46r. syg. R/14/46 skazany zostałem na 2 lata więzienia. Tuż po wyroku zostaliśmy przetransportowani /w wagonach bydłowych/ do więzienia we Wronkach. O pobycie w tym więzieniu nie będę opisywał, gdyż istnieje wiele publikacji na okoliczność warunków jakie tam istniały.

Wspomnę tylko, że jeszcze kilka miesięcy działałem celę m. innymi z p. Stefanem Wolskim /nie żyje/ przedwojennym v-ce prokuratorem Sądu Apelacyjnego w Winie, wspaniałym człowiekiem, wielkim patriotą. Znanym z procesów komunistów w Winie, o nim wspomina w swoich książkach J. Putrament.

Na mocy amnestii zostałem zwolniony z więzienia 09.03.1947.

Po odzyskaniu wolności kontynuowałem naukę i uzyskałem maturę w czerwcu 1947r. w Toruniu. Następnie wyjechałem do Wrocławia, gdzie pracując w różnych instytucjach /zwalniany często po uzyskaniu informacji o moim skazaniu/ rozpocząłem studia na Politechnice Wrocławskiej a następnie w Wyższej Szkole Ekonomicznej, której dyplom ukończenia otrzymałem w 1950r. Od 1982 jestem na emeryturze. W marcu 1989r. wspólnie z poznanymi akowcami przystąpiliśmy do organizowania Związku Żołnierzy AK terenu Dolnego Śląska. Pierwsze organizacyjne zebranie odbyło się w moim mieszkaniu, na którym wyłoniliśmy tymczasowy Zarząd. Wszyscy aktywnie włączyliśmy się do pracy i w przeciągu kilku m-cy tj. do grudnia 89 zrzeszaliśmy

już około 2 tys. członków. Z uwagi na stan zdrowia ograniczyłem swoją działalność we władzach Związku do dorywczej pracy w komisji d/s uprawnień kombatanckich.

1992-01-06

Podpis:
H. Lewandowski

PS.

Jestem w posiadaniu zdjęcia fotograficznego z rysunku/wykonanego przez współtowarzysza celi/ obrazującego pobyt w celi kolegów przed rozprawą sądową.
Jeżeli Archiwum jest nim zainteresowane to mogę je przesłać do wykorzystania.

10/I - 1992

Podpis:
H. Lewandowski



Lewandowski Henryk, Maksym

/18.11.1921 - /, ekonomista, wywiadowca AK-Toruń.

Ur. w Grudziądzu, syn Andrzeja i Marianny z d.Otręba - do 1939r ucz.Gim. im.M.Kopernika /filia/ - harcerz Orli 9-tej Pom. Druż. Harcerskiej.

W październiku z 5-cioma kolegami próbował przedrzeć się na Węgry.

Wrócił do Warszawy, gdzie przebywał do marca 1940 r., następnie w Toruniu.

Aresztowany przez Gestapo był w więzieniu w forcie VII w okresie marzec-lipiec 1940 r. Zwolniony podjął pracę jako labotant w zakładzie fotograficznym.

Nie przyjął volkslisty. Od X-1943 do 31.I.1945 pracował jako robotnik w fabryce "Union".

Do AK wstąpił w październiku 1943 r. Przysięgę odebrał Lech Stankiewicz - pracował w komórce wywiadu kierowanej przez /Henryka - Kazimierza/ Jagodzińskiego.

Zajmował się zbieraniem informacji /fotografie/ o wyższych oficerach Gestapo i SS oraz organizowaniem małego sabotażu w zakładach zbrojeniowych /"Union" - zakłady amunicyjne/.

Od lutego 1945 prowadził zakład fotograficzny, kontynuował naukę w LO im.St.Zeromskiego oraz konspiracyjną działalność w AK. Aresztowany przez UB w październiku 45 r. został skazany na 2 lata więzienia.

Zwolniony na mocy amnestii 09.03.1947r. w czerwcu zdał maturę i wyjechał do Wrocławia.

W 1950 r. uzyskał dyplom w Wyższej Szkole Ekonomicznej - pracował w różnych instytucjach. Od r.1982 na emeryturze.

W marcu 1989r. organizował Związek Żołnierzy AK teren Dolnego Śląska ok.2 tys. członków.

Zróżdka:

Arch. Pom. AK- Toruń,teczka M-452/1083, list 345/A/91, wyrok Wojsk. Komisji Sądu Rejonowego w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Toruniu dn.29.V.1946 r.

Autar
Henryk Lewandowski

7/2. Dokumenty - Lewandowski Henryk:

1. „Oświadczenie świadka” Henryka Lewandowskiego z 17.03.1995 nt. działalności Edmunda Kurczyńskiego, kserokop. oryg. k. 1 s. 1-2



Henryk Stawowski
ps. 'Wodniak'

Wrocław

dnia 17, 03

1995

50-006. Włodan

imię, nazwisko, pseudonim i adres
składającego oświadczenie
(dla mężatek nazwisko panieńskie)

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) — (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. — od — do)

201 merz. Armii Krajowej, placówka Toruń
w okresie październik 1943 — styczeń 1945

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący (a) się

dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer AB 5203734

wystawnionym dnia przez 25. 02. 1948 przez Naczelnicę Dzielnicę Wrocław - Stare Miasto

oświadczam, że Ob. Edmund Kulczyński syn (córka) Wincentego

urodz. dnia 27. 02. 1918 w Toruniu

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) — wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (cą) oświadczenie

i czasokres od — do) 201 merz. Armii Krajowej, placówka Toruń, w okresie X/43

do I/45 kilkakrotnie kontaktowałem się z Edmunde Kulczyńskim
przebiegającym w tym czasie z mojej działalności (organizacyjnej) w + przedniej w zetańskich
Armiach (Klubach) w tym czasie w tych zetańskich w także z moim imieniem
zdjęć fotograficznych funkcjonariuszy Gestapo SD które wykonałem jako pracownik w zetańskich
fotograficznych Niemca Hermana Spychalskiego w Toruniu. Powyższe materiały E. Kulczyński
przechowywał w swoim mieszkaniu, od których przechowywał mi nowe zadaniem
wypracowanie

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) Zbik

stopień wojskowy

pełnił funkcję

oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje,

miejsowości, czasookresy itp.) Edmund Kulczyński w okresie X/43 — I/45

pełnił funkcję organizacyjną w placówce AK w Toruniu, jako kierownik
wydziału spedycyjnego, mógł pomieścić się po udziale Niemców, po braku
skupów w tym czasie Niemcom Wydział, wiele cełnych i informacji o ugrupowaniach
w tym czasie Niemcom, gestapowców, konfidantów, które przechowywał
w swoim mieszkaniu, wykorzystania przez swoich przełożonych

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymień jej rodzaje, miejscowości, czasokres, organy represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp.

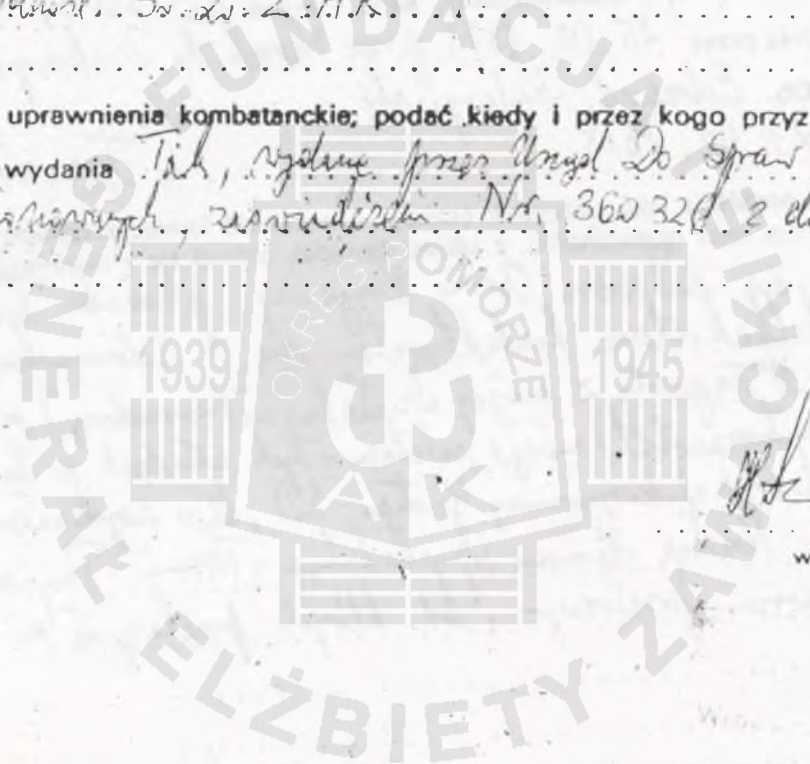
W m. ur. 45 wstąpił do AK z 1946. W marcu 1946 wyjechał do Warszawy. W czerwcu 1946 wyjechał do Pruszkowa. W sierpniu 1946 przeszedł do 2 Brygady. Od marca 46 do marca 47 odbywał służbę w 2 Brygadzie w Nowym Dworze

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wypisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo

jestem członkiem Stowarzyszenia Związku Żołnierzy Armii Krajowej, legitymacja nr 004906 wydana dnia 18.02.91 przez gen. Abrego Dąbala. S. z. z. AK

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznane, nr legitymacji (zaświadczenia), datę wydania

Tak, wydane przez Urząd Do Spraw Kombatanek w Krakowie, zaświadczenie nr 362 320 z dnia 10.05.1994



[Handwritten signature]
własnoręczny podpis

[Handwritten signature]
potwierdzam wiarygodność podpisu świadka

Warszawa, 17.03.1995
miejscowość, data

pieczęć organizacji kombatanckiej, imię i nazwisko, funkcja

[Handwritten signature]

1/3. Inne materiały dokumentacyjne -
- Lewandowski Henryk M.:

1. Decyzja Urzędu do spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych z 10.05.1994,
która omija. k. 1 s. 1





1

- 102

DECYZJA - WYMIANA ZAŚWIADCZENIA MPiPS
z dnia 10.05 ⁴ 1998 r. Nr 000787/BK-632/90

Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Na podstawie art. w związku z art. 25 ust. 3 oraz art. 27 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. Nr 17, poz. 75 z późn. zm.) potwierdzam z urzędu

Panu (Pani) HENRYK MAKSYM LEWANDOWSKI
imię i nazwisko

50-006 WROCLAW ul. KOLŁATAJA 11/12 m5
adres zamieszkania

uprawnienia określone w wyżej wymienionej ustawie i postanawiam zaliczyć następujące okresy i rodzaje działalności kombatanckiej lub represji:

1	2	3
Okresy	Rodzaj działalności kombatanckiej lub represji	Artykuł ustawy
od <u>10</u> • <u>1943</u> <small>miesiąc rok</small> do <u>01</u> • <u>1945</u>	<u>ARMIA KRAJOWA</u>	<u>1/2/3</u>
od <u> </u> • <u> </u> do <u> </u> • <u> </u>	 	
od <u> </u> • <u> </u> do <u> </u> • <u> </u>	 	
od <u> </u> • <u> </u> do <u> </u> • <u> </u>	 	
od <u> </u> • <u> </u> do <u> </u> • <u> </u>	 	
łącznie lat <u>1</u> miesięcy <u>4</u>		

Decyzja niniejsza może być zaskarżona do Naczelnego Sądu Administracyjnego za pośrednictwem Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w terminie trzydziestu dni od dnia jej doręczenia.

Wystawiono zaświadczenie

nr 360326

ŚWIATOWY ZWIĄZEK ŻołNIERZY
ARMII KRAJOWEJ
00-921 WARSZAWA 53
Wrocław, 14-05-98
Za zgodą z oryginałem

Kierownik Urzędu do Spraw
Kombatantów i Osób Represjonowanych
m. in. Kierownik Urzędu ds. Kombatantów
i Osób Represjonowanych

mgr Kazimierz Laskowski
pełnomocnik w. in. wrocławski
pieczęć - podpis

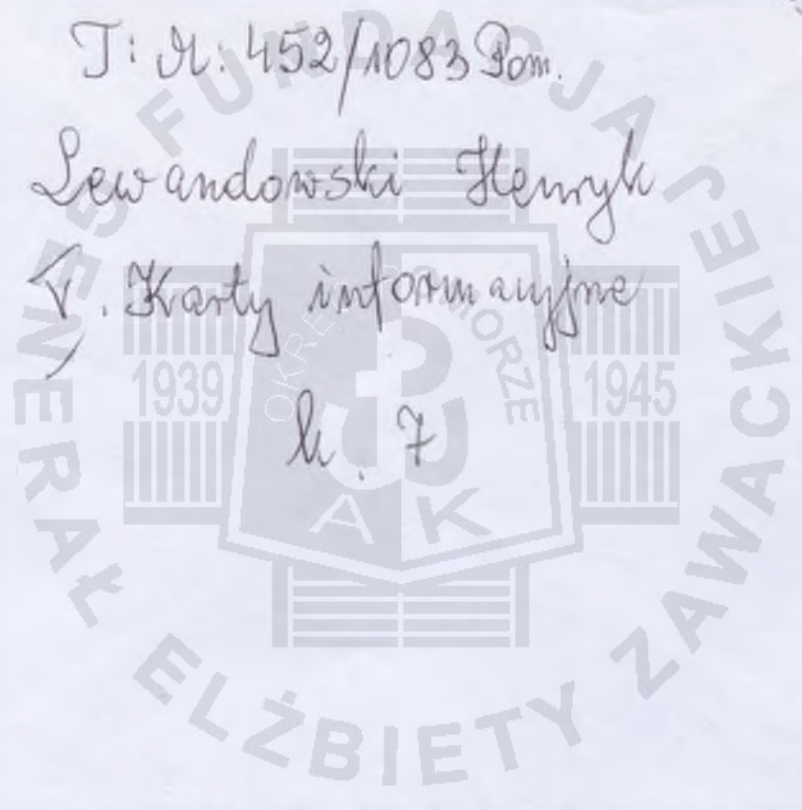
Torku

T: M: 452/1083 Pom.

Lewandowski Henryk

✓ Karty informacyjne

h. 7



Lewandowski Henryk I
zob list 3457A/91

Toruni
PK 1

zob mierz PK od X 1943 r na terenie Toru-
nia. Wywiadawca w grupie Leszka Stanki
Arcont 29-10-45 r Torunia i skarżę
wyrokem Raj Sedu Wojak w czerwcu 1946 r
na 2 lata więzienia

[sgorony 11 maja]
2 m
rel. prof. Z. Hojfort

27

Formi
17K2

Lewandowski Henryk

syn dra prof. Wejterch
szedł w UB 1945/6

miał saloon fotogr. na ul. Różanej, 1 pr.
pigo starsze dwulic z fotografiami
do gimn. Zeromskiego

był jeszcze drugi Henryk Lewandowski,
kt. był m. in. sekretarzem w fund.

— Był oszczędny razem z S. Staniewiczem,
bo należał do tegoż grupy
dwie osoby między S. Staniewiczem i E. Madal.

Lewandowski Henryk syn Andrzeja i Antoniny
z Otrębów nr. 18 XI 1921 r. u. Grudnia dn.
mieszkał do 46 od ucieczki 1944 roku
Mieszkał w 2 łodzi w Bydgoszczy

nr. M-452/1083

zadano: Wynd Wysokawy Komisji Spółki Rejonowego
w Bydgoszczy w sprawie wyjazdowej u Tomuśka
dn. 29. V 1946 r.

29

Tomuśka
3



Lowandowski Henryk - syn: Andrzej i Antoniny, ur. 18.11.1921. ^{9cm. Toruń} A.K. 5

Wyrok Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Toruniu, dnia 29. maja 1946 r.:
Aresztowany 29.10.1945.; oskarż. z art. 1. D. o O.P.
Skazany na 2 lata więzienia.

Od września 1944 r. był członkiem A.K. Po wyzwoleniu nadal utrzymywał kontakt ze Stankiewiczem, zbierał informacje o ustosunkowaniu się ludności do Rządu Jedności Narodowej i Czerwonej Armii. W maju robił na zabawie zdjęcia członków PPR. W lipcu otrzymał dwukrotnie gazetkę "Głos Prawdy".
Pseudonim "Wodnawel".

Zw. informacji: akt oskarżenia z 1946r. - Archiwum Fundacji

L. Stan.

9/

Ślus. Tomu 6
H. 2.

Lewandowski Steynk, ps. "Podnawel".

Wielk. t. xxvii str 152, vel. Starobow. L.

W. D. 95

LEKONDOBORSKI Henryk

Toruni 7
AV.

Ps. „Hodnoki”. Laborant i zehradzie fotoopret.
H. spychalski. Miel dostup do orch. zdjeci z
dzialalnoscia gostepo. ^{„Toruni i okolice”} Prace wywol odipue E. kul-
czyńskiemu i celu ich symulacii, umyae i
późniejszego wykonystawie. Prace one z opisem
do Komisji Badaniei Sbrodniei Hitl.

zob. T.: SZERAK. Ohr. Toruni, tenke osob. nr K-40,
kulczyński E.

HMM-96



Lewandowski Henryk
Wrocław

M-452/1083

Toruń
AK

Lewandowski Henryk

Lewandowski Henry

